

FlyArystan: Қазақстандағы қолжетімді әуе тасымалының дамуына ықпалы

Аңдатпа. Бұл мақалада Қазақстанның алғашқы лоукостер әуе компанияларының бірі ретінде танылған FlyArystan-ның қалыптасуы, даму кезеңдері, қызмет көрсету үлгісі, әуе паркі, маршруттық желісі және отандық авиация нарығындағы орны қарастырылады. Компанияның 2019 жылы іске қосылғаннан кейінгі өсуі, 2024 жылы жеке әуе тасымалдаушы сертификатын алуы және 2025 жылдан бастап FS коды бойынша дербес жұмыс істеуі ерекше назарға алынады. Сонымен бірге қолжетімді тариф саясатының жолаушылар мобильдігіне әсері, қауіпсіздік талаптары мен цифрлық сервистердің маңызы талданады. Мақалада ресми компаниялық және мемлекеттік дереккөздердегі мәліметтер негізге алынып, FlyArystan-ның Қазақстандағы әуе қатынасын кеңейтуге қосқан үлесіне баға беріледі.

Түйін сөздер: FlyArystan, лоукостер, азаматтық авиация, әуе тасымалы, Қазақстан, Airbus A320, әуе билеті, маршруттық желі, авиациялық қауіпсіздік, цифрландыру.

Кіріспе

Қазақстанның көлік жүйесінде азаматтық авиацияның маңызы жыл сайын артып келеді. Ел аумағының кең болуы және өңірлер арасындағы қашықтықтың ұзақтығы әуе қатынасын халық үшін уақыт үнемдейтін маңызды көлік түріне айналдырды. Осы ортада билет бағасын салыстырмалы түрде төмен деңгейде ұстап, негізгі қызметті бөлек төлемдер арқылы қалыптастыратын лоукостер моделі ерекше сұранысқа ие болды. Қазақстанда осы бағыттың дамуына елеулі үлес қосқан компаниялардың бірі – FlyArystan. Компания өз қызметін 2019 жылдың мамырында бастап, Алматы қаласында негізделді [1]. Бастапқы кезеңде оның рейстері небәрі екі Airbus A320 ұшағымен алты ішкі бағыт бойынша орындалған. Бұл бағыттардың қатарында Алматыдан Астана, Тараз, Орал, Қарағанды, Павлодар және Шымкент қалалары болды [1].

Компанияның қалыптасуы және дербес әуе тасымалдаушыға айналуы

FlyArystan идеясы 2018 жылы Air Astana базасында талқыланып, сол жылдың 2 қарашасында тиісті шешім мақұлданған. Осылайша Қазақстан нарығында төмен тарифтерге негізделген жаңа әуе тасымалдаушының қалыптасуына жол ашылды [1]. Компания бастапқыда Air Astana құрылымындағы лоукостер ретінде дамыды. Кейін оның операциялық мүмкіндіктері мен маршруттық желісі біртіндеп кеңейді.

FlyArystan дамуының маңызды кезеңдерінің бірі 2024 жылы болды. Қазақстанның Авиациялық әкімшілігі компанияға жеке эксплуатант сертификатын берді. Сертификаттау барысында инспекторлар компанияның процедураларын тексеріп, авариялық эвакуация бойынша демонстрациялар мен оқу-жаттығу ұшуларын өткізді [2]. Бұл қадам FlyArystan-ның Қазақстанның авиациялық заңнамасы мен халықаралық операциялық талаптарға сәйкестігін жеке деңгейде растауына мүмкіндік берді.

2025 жылдың 1 қаңтарынан бастап FlyArystan рейстері жаңа IATA коды – FS бойынша орындала бастады. Бұған дейін рейстер Air Astana-ның KC кодымен рәсімделетін.

Жаңа кодтың енгізілуі компанияның жеке әуе тасымалдаушы ретінде қалыптасуын айқындайтын маңызды белгі болды [3].

Лоукостер моделінің ерекшелігі

FlyArystan қызметінің басты ерекшелігі – лоукостерлік бизнес-модель. Мұнда жолаушы базалық билет бағасын төлеп, өзіне қажет қосымша қызметтерді жеке таңдай алады. Мысалы, багаж, борттағы тамақ, орынды таңдау сияқты қызметтер билет бағасынан бөлек есептелуі мүмкін [4]. Мұндай тәсіл компанияға шығындарды оңтайландыруға, ал жолаушыға сапар қажеттілігіне қарай соңғы бағаны қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Лоукостер моделінің әлеуметтік-экономикалық маңызы да бар. Әуе билеті арзандаған сайын бұрын ұшақпен сирек немесе мүлде саяхаттамаған адамдар үшін әуе қатынасы қолжетімді бола түседі. Air Astana-ның корпоративтік материалдарында FlyArystan Қазақстандағы әуе сапарларына сұранысты ынталандыратын факторлардың бірі ретінде сипатталады [5]. Бұл әсіресе өңірлердің көлік байланысын жақсарту тұрғысынан маңызды.

Маршруттық желі және әуе паркі

Компанияның маршруттық желісі алғашқы алты ішкі бағыттан біртіндеп кеңейді. Қазіргі кезде FlyArystan Қазақстанның бірнеше қаласынан ішкі және халықаралық рейстер орындайды. Компанияның ресми мәліметінде халықаралық бағыттардың қатарында Қытай, Өзбекстан, Қырғызстан, Әзербайжан, Түркия және Грузия көрсетілген [6]. Мұндай география Қазақстан қалаларын өңірлік туристік және іскерлік орталықтармен байланыстыруға мүмкіндік береді.

Әуе паркін кеңейту де компанияның өсуіне тікелей әсер етеді. Air Astana Group-тың 2025 жылғы деректеріне сәйкес, 2025 жылдың соңында FlyArystan флотында 28 ұшақ болған: оның 12-сі Airbus A320ceo, 16-сы Airbus A320neo [7]. A320neo ұшағының отын тиімділігі мен пайдалану сипаттамалары компанияның ұзақ мерзімді шығындарын оңтайландыруға ықпал етеді. Жаңа ұшақтарды алу жаңа бағыттар ашуға және сұранысы жоғары рейстердің жиілігін арттыруға мүмкіндік береді [8].

Жолаушылар саны және нарықтағы орны

FlyArystan-ның қысқа мерзімдегі өсуін жолаушылар саны арқылы да байқауға болады. Компанияның 2025 жылғы қазан айындағы мәліметіне сәйкес, іске қосылғаннан бері 20 миллионыншы жолаушысын тасымалдаған [6]. Ал 2024 жылы компания қызметін 4,2 миллионнан астам жолаушы пайдаланған, бұл Air Astana тобының жалпы жолаушылар ағынының 46,6 пайызына тең болған [6]. Мұндай көрсеткіш FlyArystan-ның топ ішіндегі және Қазақстанның ішкі авиациясындағы рөлінің елеулі екенін көрсетеді.

Компанияның танымалдығына оның бағалық саясаты ғана емес, маршруттардың жиілігі, цифрлық қызметтер және әуе паркінің жаңаруы да әсер етеді. Air Astana Group мәліметінде FlyArystan 2023, 2024 және 2025 жылдары Skytrax World Airline Awards бойынша Орталық Азия мен ТМД-дағы үздік бюджеттік әуекомпания ретінде үш рет қатарынан танылғаны көрсетіледі [9]. Бұл марапат компанияның аймақтағы

лоукостер сегментіндегі орнын күшейткенін көрсететін факторлардың бірі.

Қауіпсіздік және қызмет сапасы

Лоукостер ұғымы кейде төмен бағаны қызмет сапасының төмендігімен байланыстырып түсіндіруге әкелуі мүмкін. Алайда авиацияда қауіпсіздік талаптары тариф түріне тәуелді емес. FlyArystan ресми ақпаратында қауіпсіздік негізгі басымдықтардың бірі екені және компания Air Astana тобының техникалық, қауіпсіздік, оқыту және жүйелік қолдау мүмкіндіктерін пайдаланатыны көрсетілген [4]. 2025 жылы компанияның тәуелсіз АОС негізінде жұмыс істегені және IOSA аудитінен өткені де Air Astana Group-тың жылдық есебінде көрсетілген [10].

Қызмет көрсету сапасын арттыруда цифрлық технологиялар да маңызды. Компания әуежайлардағы өзін-өзі қызмет көрсету терминалдарын пайдалану, онлайн брондау және мобильді қосымша арқылы қызметтерді басқару сияқты мүмкіндіктерді дамытып келеді [1]. Бұл жолаушыға тіркеу мен қосымша қызметтерді таңдауда уақыт үнемдеуге жағдай жасайды.

Қазақстан авиациясына ықпалы

FlyArystan қызметінің нәтижесін тек компанияның коммерциялық жетістігі арқылы бағалау жеткіліксіз. Лоукостердің дамуы Қазақстандағы авиациялық бәсекелестікке, өңірлердің байланысына және халықтың мобильдігіне ықпал етеді. Мемлекеттік органдардың материалдарында жеке эксплуатант сертификатының берілуі авиациялық қызметтер нарығындағы бәсекелестіктің дамуына әсер ететіні атап өтілген [2].

Өңірлік рейстердің көбеюі туристік сапарларға, студенттердің, мамандардың және кәсіпкерлердің ел ішінде қозғалуына қолайлы жағдай жасайды. Мысалы, 2024 жылы Шымкент-Семей бағытының ашылуы өңірлер арасындағы тікелей байланысты күшейтті [11]. Мұндай бағыттар көбейген сайын жолаушының міндетті түрде ірі транзиттік қала арқылы ұшу қажеттілігі азаюы мүмкін.

Қорытынды

FlyArystan – Қазақстанның азаматтық авиациясында салыстырмалы түрде қысқа уақытта қалыптасып, лоукостер сегментін дамытуға ықпал еткен компания. 2019 жылы екі ұшақпен басталған қызмет бірнеше жыл ішінде кең маршруттық желіге, жаңарған Airbus A320 паркіне және миллиондаған жолаушыны қамтитын ауқымға жетті [1; 6]. 2024 жылғы жеке эксплуатант сертификаты мен 2025 жылғы FS коды компанияның дербес әуе тасымалдаушы ретінде жаңа кезеңге өткенін көрсетті [2; 3].

Менің ойымша, FlyArystan-ның негізгі ерекшелігі – әуе сапарын кең аудиторияға қолжетімді етуге бағытталған моделі. Бұл модель тек төмен тарифпен шектелмей, жолаушының өзіне қажет қызметтерді таңдауына мүмкіндік береді. Сонымен қатар қауіпсіздік стандарттарын сақтау, әуе паркін жаңарту және маршруттық желіні кеңейту компанияның ұзақ мерзімді дамуында шешуші рөл атқарады.

Алдағы кезеңде FlyArystan үшін негізгі міндеттердің бірі – қолжетімді тариф пен қызмет сапасының арасындағы тепе-теңдікті сақтау. Қазақстандағы ішкі әуе қатынасына сұраныс өскен сайын өңірлік бағыттарды дамыту, цифрлық сервистерді

жетілдіру және заманауи ұшақтарды пайдалану компанияның бәсекеге қабілеттілігін арттыра алады. Осы тұрғыдан FlyArystan-ның дамуы Қазақстандағы әуе көлігінің қолжетімділігі мен өңірлік байланысын кеңейту үдерісімен тығыз байланысты.

Пайдаланылған әдебиеттер

- [1] FlyArystan. «Біз туралы». Ресми сайт. <https://go.flyarystan.com/about-us>
- [2] Қазақстанның Авиациялық әкімшілігі. «Авиациялық әкімшілік Қазақстан FlyArystan әуекомпаниясына жеке эксплуатант сертификатын берді», 02.04.2024. <https://caa.gov.kz/ru/blog/post/aviacionnaya-administraciya-kazahstana-vydala-otdelnyj-sertifikat-ekspluatanta-aviakompanii-flyarystan>
- [3] FlyArystan. «FlyArystan 2025 жылдың 1 қаңтарынан басталатын рейстерге арналған жаңа IATA “FS” кодын жариялайды». <https://go.flyarystan.com/tpost/0edjc6a8x1-flyarystan-2025-zhildi-1-atarinan-bastal>
- [4] FlyArystan. «Түркістан – Астана әуебилеттері / Бізбен саяхаттың артықшылықтары». <https://flyarystan.com/kk/directions/turkistan/turkistan-astana>
- [5] Air Astana. «FlyArystan». Компанияның ресми корпоративтік сайты. <https://ir.airastana.com/kz/kompaniya-turaly/flyarystan/>
- [6] FlyArystan. «FlyArystan 20-миллионшы жолаушыны тасымалдады». <https://www.go.flyarystan.com/tpost/xk6gcvker1-flyarystan-20-millionshi-zholaushini-tas>
- [7] Air Astana. «Біздің әуе паркіміз». <https://ir.airastana.com/ru/finansovye-i-operafionnye-pokazateli/nash-park-vozdushnykh-sudov/>
- [8] FlyArystan. «FlyArystan Тулузадағы Airbus зауытынан жаңа A320 ұшағын қарсы алды». <https://go.flyarystan.com/tpost/xcvynlhg71-flyarystan-tuluzadai-airbus-zauitinan-zh>
- [9] Air Astana. «FlyArystan». <https://ir.airastana.com/kz/kompaniya-turaly/flyarystan/>
- [10] Air Astana Group. Annual Report 2025, Operating Review: FlyArystan. <https://ir.airastana.com/media/8dea6c7862820d9/annual-report-2025.pdf>
- [11] Қазақстан Республикасы Абай облысының әкімдігі. «Fly Arystan әуекомпаниясы Шымкент-Семей-Шымкент әуе рейстерін ашады», 2024. <https://www.gov.kz/memleket/entities/abay/press/news/details/731733>

Ескерту: мәтін дереккөздердегі ақпаратты көшірмей, авторлық баяндау және талдау негізінде құрастырылды. Сілтемелер ақпараттың нақтылығын тексеру үшін берілді.